

BIULETYN

Nr 22 (630) • 10 lutego 2010 • © PISM

K O M E N T A R Z

Redakcja: Sławomir Dębski (redaktor naczelny), Łukasz Adamski, Mateusz Gniazdowski, Beata Górka-Winter,
Leszek Jesień, Agnieszka Kondak (sekretarz redakcji), Łukasz Kulesa, Marek Madej, Ernest Wyciszkiewicz

Rosyjskie propozycje na monachijskiej konferencji nt. bezpieczeństwa

Robert Śmigieński

Podczas konferencji w Monachium w dniach 5-7 lutego br. Rosja podtrzymała propozycję zawarcia nowego traktatu o bezpieczeństwie europejskim. Powróciła ponadto do idei współpracy w układzie Rosja-UE-USA w kluczowych kwestiach międzynarodowych. Mimo że jej obecne propozycje nie odbiegają znacząco od już przedstawianych, to zainteresowanie dyskusją nad nimi w niektórych państwach zachodnioeuropejskich rośnie.

Na 46. Międzynarodowej Konferencji nt. B. bezpieczeństwa w Monachium rosyjscy przedstawiciele – minister spraw zagranicznych Siergiej Ławrow i wicepremier Siergiej Iwanow – skoncentrowali się na kwestiach kontroli zbrojeń i rozbrojenia oraz promocji projektu traktatu o bezpieczeństwie europejskim. Minister Ławrow powtórzył główne tezy projektu umowy, mającej gwarantować niepodzielne bezpieczeństwo na obszarze euroatlantyckim. Opowiedział się też za rozwiązywaniem problemów międzynarodowych dzięki współpracy w układzie Rosja-USA-UE. Pominął w tym kontekście NATO, co świadczy o chęci marginalizacji wpływu Sojuszu na bezpieczeństwo, zwłaszcza w Europie.

Minister Ławrow podkreślił rangę procesu z Korfu, zainicjowanego w toku debaty nad rosyjskimi propozycjami w OBWE w czerwcu 2009 r. Zgodnie z jego propozycją, miałyby on objąć też zagadnienia spoza proponowanego układu: kontrolę zbrojeń, środki budowy zaufania, regulowanie konfliktów, reagowanie na współczesne zagrożenia. Dotąd Rosja uznawała ten proces jedynie za uzupełnienie głównego nurtu debaty o traktacie. Zmiana ta wskazuje, że Rosja chce wykorzystać dyskusję wokół swej propozycji – bez względu na jej końcowy rezultat – do realizacji niektórych celów w obszarze wojskowych środków budowy zaufania i bezpieczeństwa. Świadczyłoby to, że Rosja, krytykująca w ostatnich latach OBWE za nadmierną koncentrację na kwestiach praw człowieka i demokracji, jest zainteresowana wzmocnieniem kompetencji organizacji w wymiarze polityczno-wojskowym.

Wicepremier Iwanow skoncentrował się na kwestiach kontroli zbrojeń i rozbrojenia. Podtrzymał on negatywne stanowisko Rosji wobec planów budowy przez USA systemu obrony antyrakietowej, wzmacniając wygłoszoną przez ministra Ławrowa w przeddzień konferencji krytykę pomysłu umieszczenia jego elementów w Rumunii. Niemniej jednak Iwanow zapowiedział szybkie zawarcie z USA negocjowanego właśnie układu o redukcji arsenałów ofensywnej broni strategicznej (tzw. post-START). Równocześnie potwierdził gotowość Rosji do współpracy w zapobieganiu proliferacji broni masowego rażenia, zwłaszcza w kontekście irańskiego programu atomowego. Nie przedstawił jednak w tym względzie nowych propozycji.

Podczas konferencji wystąpienia Ławrowa i Iwanowa nie wywołały zdecydowanych reakcji. Niemniej jednak w ostatnim czasie w stanowiskach głównych adresatów rosyjskiej propozycji narastają rozbieżności. USA pozostają sceptyczne wobec powołania nowych instytucji bezpieczeństwa w Europie i opowiadają się za wzmocnieniem już istniejących, w tym OBWE oraz Rady Rosja-NATO. Przychylnie do rosyjskiej inicjatywy odnoszą się natomiast Niemcy i Hiszpania, czego wyraz dali ich ministrowie spraw zagranicznych podczas konferencji. Za poważną dyskusją nad projektem traktatu opowiedzieli się także na posiedzeniu Francusko-Niemieckiej Rady Ministrów w Paryżu 4 lutego kanclerz Angela Merkel oraz prezydent Nicolas Sarkozy, podkreślając zgodnie wagę partnerstwa Europy z Rosją.

Ewolucja stanowisk poszczególnych państw zachodnich wskazuje, że rosyjskie propozycje stają się coraz bardziej poważnym tematem politycznej debaty, a oczekiwania Rosji w wielu istotnych kwestiach znajdują większe zrozumienie. Nie oznacza to szybkiej akceptacji rosyjskich postulatów, ale mimo to zwiększa szanse Rosji na realizację części stawianych przez nią celów w sferze bezpieczeństwa.